

Η ΜΑΡΙΑ.

— Κόρη μου !

Ἄλλὰ ἡ κυρία Γερβρέα ἔθεσε τὸν στέφανον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς Μαρίας καὶ μόνη τῇ ἔδωσε τὸν ἀσπασμόν.

— Ἰσως λάβω καὶ δεύτερον βραβεῖον, εἶπε καθ' ἑαυτὸ τὸ μικρὸν κοράσιον, καὶ ἡ μήτηρ μου θὰ ἐπιθέσῃ τὸν δεύτερον στέφανον.

Καὶ τῷ ὄντι ἡ τὰ βραβεῖα ἀναγορεύουσα φωνὴ ἐπανελάθεν ἐντὸς ολίγου.

— Ὅρθογραφία, πρῶτον βραβεῖον, Μαρία ! . . . Μαρία !

Καὶ ἔτρεξεν μὲ περισσότερην συγκίνησιν ἢ πρότερον· ἀλλὰ καὶ τότε ἡ κυρία Γερβρέα παρουσιάσεν εἰς αὐτὴν τὸν στέφανον καὶ τὸ βραβεῖον. Εἰς τὴν ὀλεθρίαν ταύτην ὄψιν, ἡ Μαρία ἐφρίκισε καθ' ὅλα τῆς τὰ μέλη.

— Ἡ μητέρα μου· εἶπε, ἡ μητέρα μου ὀφείλει νὰ μοῦ δώσῃ τὸ βραβεῖον τοῦτο.

— Τάλαινα, εἶπεν ἡ κυρία Γερβρέα, συγκινηθεῖσα μέχρι δακρύων, δὲν ἔχεις μητέρα.

Ἀκούσασα τὴν ἀπαίσιον ταύτην λέξιν, ἡ Μαρία ἔρριψεν ὀδυνηρὰν κραυγὴν.

— Τὴν μητέρα μου ! τὴν μητέρα μου ! ἀνέκραξε· θέλω τὴν μητέρα μου ! καὶ ἔδρασε νὰ τὴν ἀπαγαγῶσιν ἐκείθεν καταληφθεῖσαν ὑπὸ τρομερῶν σπασμῶν.

(ἰκολουθεῖ).

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ.

Ο ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΚΗΠΟΥΡΟΣ.

(Ἐκ τῶν τοῦ Μάρκο δὲ Σαλτ-Ιλαίρ).

Παρατηρήθη, ὅτι οἱ ἄνδρες, εἴτινες ἀνεδείχθησαν ἔξοχοι στρατηγοί, εἶχον ἅπαντες κλίσιν πρὸς τὴν γεωργίαν. Οἱ δύο Σκιπίωνες, ἀφοῦ ἔφερον τὴν ἰσχὺν τῆς Ῥώμης εἰς τὸν κολωφῶνά της, ἀπεσύρθησαν εὐχαρίστως εἰς τὴν μικρὰν κατοικίαν των, εἰς τὸ ὄρος Ἀτθεντίνον, καὶ παρεδόθησαν εἰς τὴν κηπεῖαν μετ' ἄκρας ζέσεως α· Ὁ Ἀννίβας, ἀναφέρει ὁ Τίτος Λίβιος, δὲ ἦν ὀλιγώτερον ἐραστῆς τῆς γεωργίας ἀπὸ τοῦς δύο ἐκείνους ἥρωας τῆς Ῥώμης. Μετὰ τὴν μάχην τῆς Ζάμας, ὅπου ἠττήθη ὁ Ἀννίβας, κατέφυγεν παρὰ τῷ Ἀντιόχῳ καὶ ἀκολούθως παρὰ τῷ Προυσίᾳ, βασιλεῖ τῆς Βιθυνίας, καὶ εἰς τὴν μεγαλοπρεπῆ διαμονὴν, ἣν εὖτος τῷ προσέφερεν, ὁ Ἀννίβας, ἔχων τὴν θλιβερὰν προαίσθησιν τῆς προσεχοῦς καταστροφῆς τῆς πατρίδος του, ἀπεχωρίσθη ὀλοτελῶς τοῦ κόσμου, καὶ ἐνησχολήθη ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς. Τέλος, ἐξακολουθεῖ λέγων, ὁ Τίτος Λίβιος, ὁ πρῶτος τῶν Καισάρων, ὁ νικητὴς τοῦ Μεγάλου Πομπηίου, εὗρε τρόπον, εἰς τὰς ταχεῖας ἐκστρατείας του, ν' ἀποδίδῃ καθεκάστην τὸν φόρον του εἰς τὴν γεωργίαν, ἐξ ἧς ἐξῆλθε ἡ τῆς Ῥώμης μεγαλειότης. Εἰς τὰς στρατοπεδεύσεις του, κατὰ τὴν Ἀφρικὴν καὶ τὴν Γαλατίαν, οἱ μηχανικοὶ τοῦ στρατοῦ εἶχον ἀείποτε τὴν φροντίδα νὰ θέτῳσιν οὐ μακρὰν τῆς σκηνῆς τοῦ Ἀρχιστρατήγου, κῆπον, ὅπου ὁ ἥρωας ἤρχετο νὰ περιδιαβάζῃ καθεκάστην ἐν μέσῳ τῶν ἀνθῶν, καὶ νὰ σκέπτεται περὶ τῆς δόξης τῶν ὀπλων του.

Ἀλλὰ τὸ γλυκύθυμον τοῦτο πάθος πρὸς τὴν γεωργίαν δὲν ἦν ἐξαιρετικὸν προνόμιον μόνον τῶν ἡρώων τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ῥώμης, τὸ αἶσθημα τοῦτο ἐδηλώθη εἰς πᾶσαν ἐποχὴν, χωρὶς νὰ συντελῇ εἰς τοῦτο ἡ βαρβαρότης ἢ ὁ πολιτισμός, Ἀπόδειξις, α·

τι αὐτὸς ὁ Πλάστης ἐνεστάλαξεν εἰς τὰς καρδίας τῶν ἡρώων, καταστροφεῖς, ἐὰν θέλετε, τοῦ ἀνθρωπίνου εἶδους, τὰ μέσα τοῦ ν' ἀποδώσωσιν εἰς τὴν ζωὴν, ὅ,τι ἔθυσαν εἰς τὸν θάνατον, ἐν ἐνὶ δὲ λόγῳ, τοῦ νὰ συνδράμωσι τὴν γῆν εἰς τὴν πλάσιν τῶν ἀνθρώπων, καθότι ἡ γεωργία εἶναι τὸ μέγα τοῦ πολέμου βάλσαμον.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι παρὰ τοῖς νεωτέροις, ὁ Τριουρὲν καὶ ὁ Κονδὲ ἀπέδωκαν τὸν φόρον τῶν εἰς τὴν γλυκεῖαν αὐτὴν κλίσιν τῶν ἡρωϊκῶν καρδιῶν.

Πρέπει δὲ εἰς τὰ μεγάλα ταῦτα ὀνόματα τῶν τελευταίων αἰώνων, νὰ προσθέσωμεν καὶ ἕτερα ἐπίσης ἔνδοξα; Πέτρος ὁ Μέγας, ὁ Κατινὰ, ὁ μαρσεχιάδος Σάξης ἡγάπων τὴν κηπεῖαν. Ὅποια ὠραιότερα ἀποστολὴ διὰ τὴν χεῖρα, ἥτις δὲν κρατεῖ πλέον τὸ ξίφος, τὸ νὰ διευθύνῃ τὸ ἄροτρον! Οἱ μεγάλοι πολεμάρχαι ἔχουσι λοιπὸν ἅπαντες μυστικὴν τινα κλίσιν εἰς τὸ νὰ γίνωνται γεωπόνοι; Βεδαίως, διότι ἡ γεωργία, ὡς ὁ πόλεμος, ἔχει καὶ αὕτὴ τὰς νίκας της!

Ὁ Ναπολέων, ὡς ὅλοι οἱ μεγάλοι στρατηγοί, εἶχεν ἐπαισθητὴν προτίμειν πρὸς τὴν γεωργίαν. Ὅτε ἡ ἀρχιστράτηγος, τὸν εἶδομεν σταθερῶς δίδοντα εἰς τοὺς γεωπόνους τὸν ὑποτασμένον τόπον, ἐνδείξει ἀναμφισβήτητος τῆς συμπαιθείας του. Ὅταν δ' ἐγένετο Ὑπάτος, ἡ πρώτη φροντίς τοῦ Ναπολέοντος ἦτο νὰ τείνῃ τὴν χεῖρα πρὸς τὴν γεωργίαν, ἥτις εἶχε παραλύσει, ὡς καὶ αἱ τέχναι, καὶ νὰ τῇ χορηγήσῃ πᾶσαν ἀπαραίτητον ἐγγύησιν ἀσφαλείας. Ἡ φωνὴ τοῦ Ὑπάτου, γενομένη ἐν τάχει ἡ τοῦ Αὐτοκράτορος, ἠκούσθη, καὶ πανταχοῦ γαῖαι ἄλλοτε ἐγκαταλειμμένα, ἐκαλύφθησαν ὑπὸ θερισμῶν καὶ ὑπεσχέθησαν εἰς τὴν αὐτοκρατορικὴν Γαλλίαν ἀνεξαντλητοὺς ἐν τῷ μέλλοντι θησαυροὺς.

Ἡ ἐξορία καὶ ἡ αἰχμαλωσία ἀνεξωπύρηνσαν ὅλας τὰς ὀνειροπωλήσεις, ὅλας τὰ νεανικὰς ἀναμνήσεις τοῦ Ναπολέοντος. Μετεφέρετο εὐχαρίστως εἰς τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν, εἰς Αἰάκιον (Ajaccio) διέτρεχε τὸν κῆπον τοῦ μεγάλου θεοῦ του, τοῦ Ἀρχιδιακόνου Δουκιανοῦ, βοηθῶν τὸν γέροντα εἰς τὸ νὰ διαθέσῃ εὐθυγράμμους τῶν ἀνθῶνας του καὶ νὰ ὁμαλύνῃ τὰς ἀλωὰς του. Εἰς τὴν στρατιωτικὴν σχολὴν τῶν Βριεννῶν εἶχε καὶ αὐτὸς, ὡς ὅλοι οἱ μαθηταί, τετράγωνόν τι τῆς πρὸς καλλιέργειαν. Ὁ χαρακτήρ ἐκάστου μαθητοῦ ἀπεκαλύπτετο εἰς τὰς γεωργικὰς ἐργασίας του. Οἱ ἔχοντες ἐπιπόλαιον τὸ πνεῦμα, ἐκαλλιέργουν μόνον ἄνθη, οἱ φρονιμώτεροι ἐσπειρον τὰ μόννα ὠφέλιμα φυτά. Ἀλλ' ὁ Ναπολέων διήρесе τὴν γῆν του γεωμετρικῶς εἰς τέσσαρα ἰσα μέρη, εἰς τὸ πρῶτον ἐσπείρει μερικὸν σῖτον, εἰς τὸ δεύτερον ἐκαλλιέργει νεόβλαστὸν τι κλῆμα, τὸ τρίτον περιεῖχε σπόρους λαχανικῶν, καὶ τὸ τέταρτον ἦν ἀφιερωμένον εἰς τὰ ἄνθη. Ἐδῆλου, τοιουτοτρόπως, ἀπὸ τῆς νεαρῶτερης ἡλικίας του, τὰ λαμπρὰ προτερήματα, ἅτινα ἔμελλον ποτε ν' ἀποδείξωσιν αὐτὸν οὐ μόνον τὸν πρῶτον στρατηγὸν τῶν νεωτέρων χρόνων, ἀλλὰ προσέτι καὶ τὸν πρῶτον διοργανωτὴν τοῦ κόσμου.

Αἱ καταχθόνιοι ὁδηγαί τοῦ Ὑδσαν Λιδ, ἡνάγκασαν πρὸ πολλοῦ τὸν ἔνδοξον αἰχμαλῶτον νὰ λάβῃ ἀπόφασιν τοῦ νὰ μὴν ἐξέλθῃ πλέον τοῦ Λογγιβουδ. Ἡ ἀκίνησις αὕτη, εἰς ἀνθρωπὸν οὐ ἡ ζωὴ ὑπῆρξε

τοσοῦτον ἐνεργητικὴ, καὶ πολυτάραχος, ἐπέφερε θλιβεράς συνεπειάς. Αἱ παθήσεις τοῦ ἡῤῥησαν, τὰ συμπτώματα τῆς ἀσθενείας του, ἦν τὸ κλῆμα τῆς Ἀγίας Ἐλένης ἔμελλε ν' ἀναπτύξῃ μετὰ τρομακτικῆς ταχύτητος, ἐδειξαν αἰφνης χαρακτῆρα σοβαρόν. Ὁ αὐτοκράτωρ ἐν τούτοις, ἀψηφῶν τὰς παρακλήσεις τῶν φίλων του, τὰς διηνεκεῖς προτροπὰς τοῦ ἱατροῦ του, ἐπέμενε εἰς τὴν θανατηφόρον ἀργίαν του.

— Δὲν βλέπετε, ἀπεκρύνετο εἰς τὰς δεήσεις τῶν ἀξιωματικῶν του, ὅτι τὸ τέρμα πλησιάζει; Ἡ Ἀγγλία βιάζεται νὰ ἐντυφύσῃ εἰς τὴν θέαν τοῦ πτώματός μου, πρέπει νὰ τὴν εὐχαριστήσωμεν ἄλλως τε, ἔτη τινὰ πλείοτερα ἢ ὀλιγωτέρη ἐπὶ τοῦ θλιβεροῦ τούτου βράχου, δὲν θέλουν φέρει οὐδεμίαν μεταβολὴν εἰς τὴν θέσιν μου. Δὲν εἶμαι θῦμα προσφερθὲν εἰς τὴν λύσσαν τῆς Βρετανίας; Δέον λοιπὸν νὰ ἐκκληρωθῇ ὅ,τι ἐπέκλωσεν ἡ Εἰμαρμένη.

Εἰς μάτην κατεπολέμουν τὰς ἀπαισίους ταύτας προαισθήσεις. Ὁ Ναπολέων ἐπανήρχετο εἰς αὐτὰς ἀδιαλείπτως. Ἡ ἐλπίς, ἡ τελευταία αὕτη παρηγορία τῶν δυστυχῶν, ἔφυγεν ἀπὸ τὴν καρδίαν του, δὲν ἐκολλεῖτο πλέον, ὡς ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ἐξορίας του, ὑπὸ τῶν ἡδέων ἐκείνων καὶ εὐεργετικῶν χιμαῖρων, αἵτινες ἐλαφρύνουσι τὸ μῖσος τοῦ αἰχμαλῶτου. Ἐκρινε τὴν θέσιν του τοιαύτην, ὅποια ἦτο, καὶ δὲν ἠλπίζε πλέον οὔτε ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους, οὔτε εἰς τὰ συμβεβηκότα.

Ὅσακις τῶν ὑπηρετῶν του τις, αἰσθανόμενος ἀληθῆ ζῆλον, ὑπεδείκνυνε εἰς αὐτὸν τὸ μέλλον, ὁ Ναπολέων, εἰς πᾶσαν ἄλλην περίστασιν τοσοῦτον ἡμέρος καὶ εἰς τὸ πεπρωμένον του ὑποταταγμένος, ὠργίζετο, καὶ διὰ τόνου φωνῆς, ἐμφαινούσης ἀδιάσειστον πεποίθησιν,

— Μὴ μὲ ὀμιλῆτε, ἔλεγε, πλέον περὶ τοῦ μέλλοντος, καὶ ἔχετε δι' ὑμᾶς τῆς φαντασίας τὰς πλάνας.

Ὁ ἱατρὸς Ἀντιωμαρχὴς εὐρίσκετο εἰς κατάστασιν ἀδύνατον νὰ περιγραφῇ ἔδλεπε τὰς προόδους τοῦ πάθους, ἠκολούθη τῆς ἀσθενείας τὴν πρόδον, πλὴν, εἰς τὸ πείσμα τῶν ἐπανειλημμένων παρακλήσεών του, ὁ Ναπολέων ἤρνετο νὰ συμμορφωθῇ μετὰ τὰς παραγγελίας τῆς ἐπιστήμης. Ὁ Ἀντιωμαρχὴς ἔτρεφε πρὸς τὸν Ναπολέοντα εἶδος λατρείας, καὶ μολοντί ἐπέρσευεν ἐπιδεικτικῶς τὸν ὀλισμὸν, δι' ὃ συνεχῶς ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος ἐντόνως ἐπεπληττετο, πολλὴν εἶχε τὴν εὐαισθησίαν, καὶ ἀληθῆ ζῆλον ὑπὲρ τοῦ σεπτοῦ ἀβρώστου.

Πρῶτον τινὰ, καθ' ἣν ὁ αὐτοκράτωρ ἐκάλεσεν αὐτὸν, ὅχι διὰ νὰ τῷ ζητήσῃ συνταγὴν, ἀλλ' ἵνα συνδιαλεχθῇ μετ' αὐτοῦ, ἡ συνδιαλέξις περισσινδράνη τυχαίως ἐπὶ τῆς γεωργίας καὶ τῶν ἐργασιῶν τῶν ἀγρῶν. Ὁ Ναπολέων, φυσικῶς τῷ λόγῳ, ἀρέθη εἰς τὰς ἀναμνήσεις τῆς νεότητός του.

— Τοιοῦτος, ὁποῦν μὲ ἐλέπετε, ἱατρὲ, εἶπεν, ἐγνώρισα ἐγὼ τί ζυγίζει ὁ λίγος πρὶν ἢ γεωρῶσι τὸ βάρος τοῦ ξίφους. Ἡμῖν κηπουροὶ, μάλιστα ἕκαστα πειράματά τινα, ἅτινα ἐνίστε ἦσαν εὐτυχῇ εἰς τὸ εἶδος τοῦτο.

— Ὑμεῖς, Μεγαλειότατε;

— Ἐγὼ αὐτός· εἶναι ἕκτοτε τεσσαράκοντα περίπου ἔτη, καὶ οὐδὲ ὑπωπτευόμην κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ὅτι θέλω διοικῆσαι στρατούς· ἤμην μόλις δεκαετής.

Καὶ ὁ Ναπολέων ἐξετάσθη ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τοῦ

του μετὰ τῆς εὐθυμίας ἐκείνης, συνήθους αὐτῷ δόξακι διηγείτο τὰ ἐπεισόδια τῆς νεότητός του, τὰ ἀγροτικὰ κατορθώματά του εἰς τὸν κήπον τοῦ θεῖου του, τοῦ Ἀρχιδιακόνου Δουκιανοῦ, καὶ τὰς εὐχαριστήσεις του ἐν τῷ κηπουρικῷ αὐτοῦ ἐπαγγέλματι. Ἐπειτα, ἀπὸ τῆς Κύρης μετέβη εἰς τὸ ἐν Βριενναῖς κηπὸν του, καὶ ἐξέθεσε διεξοδικῶς τὴν τοῦ καλλιεργεῖν μέθοδόν του, καὶ τὴν καθεκάστην ἡμέραν ἐνασχόλησίν του ἵνα κοσμήσῃ τὴν μικρὰν αὐτὴν γωνίαν τῆς γῆς.

— Ἀ! ἱατρεῖ, ἦτον αὐτὸς ὁ καλὸς καιρὸς! ἐξηκολούθησεν ὁ Ναπολέων. Ἡ φιλοδοξία μου δὲν ὑπερέβαινε τὰ ὅρια τοῦ ἀγροῦ μου, καὶ ὁ ἀγρὸς οὗτος μόλις εἶχε δεκαπέντε τετραγωνικῶν ποδῶν ἑκτάσιν· ἀλλ' ἀλαζονευόμην δι' αὐτὸν, ὡς ἂν εἶχον ἐν βασιλείῳ, καὶ ὅτε εὐδοκίμει ἡ καλλιέργειά μου, ὦ! τότε οὐδεὶς ἦν εὐτυχέστερος ἐμοῦ. Ἐξουσίασα εἰς τὸ μετέπειτα τοὺς ὠραιωτέρους κήπους τῆς γῆς, ὑπῆρξαν εἰς τὴν κληροῦχίαν τῶν στεμμάτων μου, τὰ ἀρχαιότερα καὶ τὰ εὐρυχωρότερα δάση τῆς Εὐρώπης, ἀλλὰ τὸ πιστεύεις, ἱατρεῖ; κἀνὲν τῶν κτημάτων τούτων δὲν μὲ προσήλωσε τοσοῦτον, ὅσον ὁ πενιχρὸς κήπος μου εἰς Βριέννας.

Καὶ λέγοντος ταῦτα, ἡ φυσιογνωμία τοῦ Ναπολέοντος ἀνῆλθεν ἀκτινα εὐτυχίας, ἦτο φανερόν, ὅτι τὴν στιγμήν ἐκείνην εὐρίσκετο ὑπὸ τὴν ἐπιβρόχην μαγικῆς ἀναμνήσεως, ἥτις ἐπέχεον εἰς τὴν καρδίαν του τὴν γαλήνην καὶ τὴν χαρὰν.

Τότε ἰδὲα τις ἀνέβη εἰς τὸν διαλογισμὸν τοῦ δόκτωρος Ἀντωμμάρκη. Παρουσιάζετο περίσταςιν ν' ἀναζωπυρήσῃ τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἐνδόξου πελάτου του, καί,

— Λοιπὸν, Μεγαλειότατε, εἶπε, μετεχειρίσθητε τὸν λίσγον, καὶς εἴτι ὦν, ἐνεψυχώσατε τὴν γεωργίαν γενόμενος ὕπατος, αὐτοκράτωρ δὲ καὶ βασιλεὺς, ἐπράξατε οὕτως, ὥστε ν' ἀνθήσῃ εἰς τὰ κράτη σας· τίς ἐμποδίζει τὴν ὑμετέραν Μεγαλειότητα νὰ ἐπαναλάβῃ τὰς ταπεινὰς ταύτας ἐργασίας, αἵτινες θέλουν τὴν ἐπαναφέρει εἰς ἐποχὰς προσφιλεῖς τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. Δὲν θέλετε νὰ ἐξέλθετε τοῦ Λογγβούδ, παρητήσετε τὸ ὄχημα καὶ τὴν ἱππασίαν. Ἐν τούτοις, ἡ κίνησις ἤθελεν εἰσθεῖσαι σωτήριος δι' ὑμᾶς. Διὰ τὴν νὰ μὴν ἀντικαταστήσετε ταῦτα πάντα διὰ καλῶν ἐργασιῶν κηπουρικῶν; Τούτο, εἰμὶ βέβαιος, θέλει συντελέσει εἰς τὸ ν' ἀνεύρετε μέρος τῶν δυνάμεών σας· καὶ ὁ σίρ Ὑδσων Λόβης δὲν δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὴν καλλιέργειαν μικροῦ τινος μέρους γῆς. Οὕτω θέλομεν σφακελώσει τὰ ὄργανα τῆς ἀγγλικῆς τυραννίας.

Ἀκούσας ταῦτα, ὁ Ναπολέων ἤρχισε νὰ μειδιᾷ καὶ πλήρης τῆς ἀθώας ἐκείνης ἀπλότητος ἐνὸς τέκνου, εἰς τὸ ὁποῖον ὑπόσχεται τις παίγιον ἐπιθυμητὸν, εἶπε μετὰ ζωηρότητος.

— Πιστεύεις, ἱατρεῖ, ὅτι διὰ τῆς γεωργίας δύναμαι νὰ ἀντικαταστήσω τοὺς ἐφ' ἑκπαιδεύσεώς μου; πιστεύεις ὅτι διὰ τοιαύτης ζωῆς θέλω θυνηθῆναι νὰ ἐπαυρῶ τὸν ὕπνον, τὴν ὀρεξίν καὶ τὰς δυνάμεις μου;

— Ὅχι μόνον πιστεύω, ἀλλ' εἰμὶ καὶ πεπεισμένος καὶ ἂν ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης εὐδοκῇ νὰ μὲ λάβῃ σύντροφον εἰς τὰς ἐργασίας τῆς, θέλει πεισθῇ ὅτι ἡ καθημερινὴ αὐτὴ γύμνασις θέλει ἐπιφέρει εὐτυχὴ μεταβολὴν εἰς τὸν ὁργανισμὸν τῆς. Τὸ σῶμα ἔχει ἀνάγκην ὡς τὸ πνεῦμα, τροφῆς τινος ἐνεργοῦ ἢ μηχανῆς ἡμῶν

διὰ νὰ συντηρῇ τοὺς τροχούς τῆς, ἔχει ἀνάγκην διηνεκοῦς ἐργασίας· ἄνευ τούτου, οἱ τροχοὶ σκωριάζουσι καὶ ἀναγκαιῶς ἡ μηχανὴ μας ἀφανίζεται.

— Ἱατρεῖ, εἶσαι γόης. Μ' ὅλας τὰς προλήψεις μου, ὡς τὰς ἐλέγεις, εἰ λόγοι σου μὲ πείθουσι, ἡ ἐλπίς τοῦ νὰ θελω τὴν ὑγίαν μου εἶναι πρᾶγμα κάλλιστον, καὶ δὲν θέλω ἐπιχειρήσῃ νὰ σὲ ἀντικρούσω. Ναι, φίλτατε ἱατρεῖ. Τὸ πρᾶγμα ἀπεφασίσθη· οὐκ ἐγὼ θέλομεν γίνεαι κηπουροὶ, γεωπρόνοι, καὶ ὅτι ἄλλο θέλεις, καὶ ἀπὸ τῆς αὔριον ἀρχίζομεν τὰς ἐργασίας μας.

Οὕτω καὶ ἐγένετο. Ἀπὸ τῆς ἐπιούσης, ὁ Αὐτοκράτωρ, ἐνδεδυμένος βραχὺ ἐπιβρόχιον καὶ αὐρὸν τι παντάλινον ἐκ ναγκίνης, κεκαλυμμένος δὲ τὴν κεφαλὴν ὑπὸ μεγάλου ψιαθίνου σκιαδίου καὶ τὸν λίσγον φέρων ἐπ' ὤμων, ἤρχετο νὰ εὕρῃ τὸν δόκτορα Ἀντωμμάρκην, ἐνδεδομένον καὶ αὐτὸν τὴν αὐτὴν περίπου ἐνδυμασίαν, ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ κήπου τοῦ Λογγβούδ· ὁ Ναβαράζ, πρῶτος ὑπὸνους τοῦ Ναπολέοντος, ὅστις ἦτο γεγυμνασμένος εἰς τὰς γεωργικὰς ἐργασίας, διωρίσθη ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος αὐτοῦ, ἐν μοίρᾳ ἀστεϊσμοῦ, ἀρχικηπουρὸς του, ἀξίωμα, ὅπερ ὁ ἀγαθὸς Ἐλβετὸς ἐδέχθη σπουδαίως, διότι ἐσκόπευε νὰ ἐκπληρῇ τὰ καθήκοντά του μετὰ πάσης τῆς ἐλουθητικῆς ἀξιοπρεπείας.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς δυνάμεώς του, πάντες ἔγιναν στρατιῶται· γενόμενος ἤδη κηπουρὸς, ἠθέλησεν ὥστε εἰς Λογγβούδ ὅλοι νὰ γίνωσι κηπουροὶ. Καὶ δὲν ἐβλεπέ τις πλέον ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἀπὸ τοῦ ἀνωτέρου μέχρι τοῦ κατωτέρου, εἰμὴ ἀνθρώπους φέροντας ἐργαλεῖα γεωργικά. Τὰ πάντα ἦσαν ἀνάστατα. Ὁ Αὐτοκράτωρ ἐγάλα διὰ τὰς μεταμορφώσεις ταύτας καὶ διεσκέδαζεν ἀκρως. Οὐδεὶς ἀπηλλάχθη τῆς ἀγκυρίας. Μόναί αἱ κυρίαι ἐξηρέθησαν, ἔλαν καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ μετεχειρίσθη πᾶν μέσον δελεατικόν, μάλιστα δὲ πρὸς τὴν Κυρίαν Βρετράν, διὰ νὰ καταπείσῃ ταύτας εἰς τὸ νὰ ἐλθωσι νὰ κηπεύσωσι μετὰ τοῦ ἱατροῦ καὶ αὐτοῦ.

Εἰς τοὺς ἐκ περιστάσεως κηπουροὺς προσετέθησαν καὶ τινες Σίνας, εὐρισκόμεναί εἰς Ἀγίαν Ἐλένην. Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι, ὅλοι σχεδὸν ἀγγίνοες, ἦσαν ἰδιαιτέρως προσκεκολλημένοι εἰς τὸ κατοικίημα τοῦ Λογγβούδ. Ὁ Ναπολέων ἠγάπα πολὺ τοὺς πτωχοὺς· τοὺς Σίνας, καὶ οὗτοι διὰ φυσικῆς τινος ἀμοιβαιότητος, ἐδείκνυνον μέγιστον σέβας καὶ ζωηροτάτην ἀφοσίωσιν πρὸς τὸν ἐνδοξὸν αἰχμάλωτον, ἐν ἐπινόμαζον εἰς τὴν διάλεκτον αὐτῶν τὴν ἡμιαγγλικὴν καὶ ἡμισινικὴν. Καπετὰν Μανδάρειον, προσπαθοῦντες διὰ τοῦ διπλοῦ τούτου ἐπιθέτου νὰ ἐκφράσωσιν ὅλον αὐτῶν τὸν στοχασμὸν.

Μετ' οὐ πολὺ τὰ πάντα μετέβαλλον ὅψιν εἰς τὸν κήπον τοῦ Λογγβούδ. Ἐλάβεν οὗτος ὅλος νέαν φυσιογνωμίαν, καὶ χάρις εἰς τὰ ἔργα ταῦτα, τὰ τοσοῦτον εὐτυχῶς συνδυασμένα, ὁ μέγας ἀνὴρ ἠδυνήθη νὰ νομίσῃ ἑαυτὸν κάτοχον σικῆς τινος ἐλευθερίας. Ἀλλὰ, τίς ἤθελε τὸ πιστεύει; αἱ ἀθῶαι αὗται διατριβαὶ διηγείρον τὰς ὑπονοίας τοῦ δεσποφύλακος τῆς Ἀγίας Ἐλένης. Ἐπορεύθη λοιπὸν εἰς Λογγβούδ καὶ συναντήσας τὸν ἱατρὸν, περιπατοῦντα ἡσύχως, προσῆλθε καί,

— Σείς, ἠρώτησεν, ἐσυνάουλεύσατε τὴν νέαν ταύτην ἀσκήσιν.

— Ἐγὼ, ναί, ἀπήντησεν ὁ Ἀντωμμάρκης.
Ὁ Ὑδσων ὕψωσε τοὺς ὤμους, λέγων,

— Ἡ μεταφύτευσις νέων δένδρων εἰς γῆν ἄνευ ὑγρασίας. καὶ ὑπὸ οὐρανὸν καυστικὸν εἶναι κόπος μάταιος, θ' ἀποθάνουσιν, ὡς καὶ ὑμεῖς αὐτοὶ δὲν ἀμφιβάλλετε.

— Κακῶς κρίνεται περὶ τοῦ τόπου, ἀπαντᾷ εἰρῶ νικῶς ὁ Ἱατρός· τ' ἀναστήματά μας ἔχουσιν ἄριστα, πολλὰ δενδρύλλια ἀρῆνυσιν ἤδη βλαστούς.

Ὁ Ἰδίων Δὸς ἐδῆξε τὰ χεῖλη του, ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν του, καὶ ἀπεμακρύνθη.

Ὁ Ναπολέων ἀπληροφόρηθη περὶ τῆς ἐπισκέψεως τοῦ διοικητοῦ.

— Ὁ ἀθλιος οὗτος φθονεῖ ὅσας σιγμάς μου δὲν φαρμακεύει· θέλει τὸν θανάτῳ μου, ἀλλ' αὐτὸς δὲν σπεύδει κατ' εὐχὴν τῆς ἀνυπομονησίας του. Ἄλλ' ἂς ἡσυχάσῃ, θέλει ἔλθει ταχύτερον παρ' ὅτι φαντάζεται.

Ἐν τούτοις αἱ ἐργασίαι ἐπροχώρουν, ἦσαν σχεδὸν περὶ τὸ τέλος των. Ἦτα ἐπισπεύσει αὐτὰς, ὁ Ναπολέων ἔσκαψε μικρὰν δεξαμενὴν, καὶ διέθεσεν αὐλάκας λήγοντας εἰς αὐτήν.

— Αὐτὴ θὰ ᾔηται, ἔλεγεν εὐθύμως, ἡ μεγάλη δεξαμενὴ μου τοῦ Σαιν-Κλουῦ.

Ὁ Ναπολέων, αἰσθανόμενος ἀναγεννωμένους κατ' ὀλίγον τὰς δυνάμεις του, ἐγίνετο ὀμιλιτικώτερος καὶ κοινωνικώτερος, καὶ πολλάκις μεταξὺ σκάπτων, φυτεύων ἢ κλαδεύων, ἐστήριζε τὸν λίσγον του εἰς τὸ ἔδαφος καὶ ἐρεῖδόμενος ἐπ' αὐτοῦ, ὡς ὁ λαμβάνων ἄνεσιν ἐργαίης, ἐνθυμεῖτο γεγονὸς τι ἢ ἀνέκδοτον, ὅπερ οὐδεὶς αὐτοῦ καλῆτερον διηγείτο.

Ἄλλ' ἐν τούτοις ἡ ἀσθένεια ἀποκοιμηθεῖσα, ἀλλ' ὄχι καὶ νικηθεῖσα ὑπὸ τῶν σωτηρίων τούτων ἀλλ' ἐργαζομένων ἀσκήσεων, δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐπαναλάβῃ ἅπασαν αὐτῆς τὴν ἐντασιν. Ὁ Ναπολέων ἠθάρτετο ὅτι δὲν θέλει θνητὴ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν διασκέδασιν ταύτην, καὶ ὅτι τάχιον ἢ βράδυνον θέλει ἀναγκασθῇ νὰ καταθέσῃ τὸν λίσγον, ὅπως ἐδιάσθῃ ν' ἀποθέσῃ τὸ στέμα ὑπετάγῃ εἰς τὴν ἀνάγκην, ἀλλὰ πρὶν παραιτήσῃ ἐντελῶς τὰς γεωργικὰς ἐργασίας του, ἠθέλησε νὰ τελειώσῃ ἔδρανόν τι ἐκ χλόης, ὅπερ ἤρχισεν ὑπὸ τὴν σικιαν συστάδος μικρῶν δένδρων πλατυφύλλων, οὐ μακρὰν τῆς δεξαμενῆς, ἐν ᾗ μικροὶ τινες ἔχθυες ἐνδιητόντο.

Τὸ ἐδώλιον τοῦτο, μετὰ πολλὰς ἐργασίας, ἐπεραιώθη τέλος πάντως. Οἱ Σίνοι ἐκέμισαν τὴν γῆν διὰ νὰ τὸ ὑψώσωσιν, ἀλλὰ ὁ Ναπολέων μόνος, βοηθούτος τοῦ Ἀντωμαρκῆ, εἶχεν ἐγχωρήσῃ τὴν χλόην εἰς τὰς ῥωγμάς του.

— Πῶς σὲ φαίνεται τὸ μνημεῖον τοῦτο, ἱατρεῖ; εἶπεν ὁ Ναπολέων, στηριχθεὶς ἐπὶ τοῦ λίσγου του καὶ θεωρῶν τὸν Ἀντωμαρκῆν.

— Ἀνήγειρεν ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης ὑπαιότερα καὶ στερεώτερα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ ἐφημέριον τοῦτο χλοερὸν οἰκοδόμημα, ὡς εἰς τὰ ἐκ μαρμάρου καὶ χαλκοῦ μνημεῖά της, ἀνέπτυξε τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν ἰσχὺν τῆς μεγαλοφυΐας της.

— Τὸ ἐδώλιόν μου θέλει ζῆσαι ὀλιγώτερον τῆς διαβάσεως τοῦ Σαινπλὸν καὶ τοῦ Ἀγίου Γοθάρδου, εἶπεν ὑπολαβὼν ὁ Ναπολέων, ἀλλ' ὅσον ἀδύνατον καὶ ἂν ᾔηται, θέλει ἐπιζῆσαι ἐμοῦ, εἶμαι βέβαιος.

— Ἡ ἐργασία αὕτη, ἐπανάλαβεν ὁ Ναπολέων μετὰ βραχεῖαν σιωπὴν, εἶναι ἡ τελευταία νίκη μου. Ὅπως δὲ καὶ ἂν ἔχη, θέλω δειγῆσαι αὐρίον τὴν

Κ. Βερτρὰν εἰς τὸ μέρος τοῦτο, δίδωται εἴμαι βέβαιος, ὅτι θέλει εὐχαριστηθῇ ἐκ τοῦ ἀδοκῆτου τούτου, ὅπερ δι' αὐτὴν ἡτοιμάζον. Ἄλλ' ἂς φύγωμεν, ἱατρεῖ, βραδιάζει καὶ δὲν πρέπει νὰ μᾶς καταλάβῃ ἐδῶ. Τὰ ἀδοκῆτα, ὡς αἱ συνομωσίαι, πρέπει νὰ ἐκρήγνυνται δίκην κεραυνοῦ.

Καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ λαβὼν τὸν βραχίονα τοῦ Ἀντωμαρκῆ, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν. Τὴν ἐπιούσαν μετὰ τὸ πρόγευμά του, ὁ Ναπολέων ἐπορεύθη μετὰ τοῦ ἱατροῦ, πρὸς τὸ περιώνυμον ἔδρανον. Ἄλλ' ὅποια ὑπῆρξεν ἡ ἐκπληξίς του, ὅτε εἶδεν ἄνθρωπον τινα, κατακλινθέντα ἐπ' αὐτοῦ λίαν ἀδιαφόρως; ἦν ὁ γέρον Τοβίας, ὁ μαῦρος δοῦλος τοῦ Κ. Βάλκομῆ.

— Ἰδοὺ λοιπὸν ὁ Τοβίας, ἄρπαξ, σφετεριστὴς usurpateur), εἶπε σίῳν τὴν κεφαλὴν. Προώρισται ν' ἀπαντᾷ τις τοὺς ἄρπαγας παντοῦ καὶ πάντοτε.

Καὶ ἐπειδὴ ὁ Ἱατρός ἐπλησίασε διὰ νὰ ἐξυπνήσῃ τὸν γηραῖον αἰθίοπα, ὁ Ναπολέων τὸν ἐμπόδισε, λέγων

— Μὴ ταρατίγῃς τὸν ὕπνον του. Ἴσως ὁ δυστυχὴς οὗτος ὀνειρεύεται τὴν πατρίδα του, ἵσως ἐναγκαλιζέται κατ' ὄναρ ἀπατηλὸν τὴν γυναῖκά του τὸ τέκνον του. . . Ναῖ· γλυκὺς ὁ ὕπνος ἐπὶ τοῦ βράχου τούτου. Καὶ στρεφόμενος πρὸς τὸν Ναβαράζ νὰ εἴπῃς, προσέθηκεν εἰς τὸν γέρον Τοβίαν ἄλλοτε νὰ ἐκλέγῃ ἀλλαχοῦ τὴν κλίνην του.

— Καὶ ἡμεῖς, ἱατρεῖ, ἄγωμεν εἰς προὔπαντησιν τῆς Κ. Βερτρὰν, τοῦτο θέλει δώσει καιρὸν εἰς τὸν ἄρπαγα τοῦ θρόνου μου νὰ ἐξυπνήσῃ. Ἄλλ' ἐν γένει ὁ ὕπνος τῶν τοιούτων εἶναι βαρὺς, καὶ μάλιστα ἐκείνων, εἰσινες, ὡς αὐτὸς, δὲν ἐκοπίασαν νὰ κατακτήσωσι τὸν θρόνον τοῦτον διὰ τῆς ἀκμῆς τοῦ ξίφους των.

ΙΔΙΟΤΡΟΠΙΑΙ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ.

ΔΙΗΓΗΜΑ.

Συνέχεια (13. φυλ. 406.)

— 0 —

B.

Ἡ καρδιά τῆς γυναικὸς ὑπόκειται εἰς πλῆθος παθολογικῶν συμβάντων, ἐν αἷταις λέξεσι, φαινόμενων τινων, τὰ ὅποια οἱ στρυφνοὶ νόες, οἱ τὴν ἀπότομον ἀλήθειαν ἐπζητοῦντες, τολμῶσιν ἰδιοτροπίας ν' ἀποκαλέσωσιν.

Ἡ ἀκριβὴς σπουδὴ τῆς ὑποθέσεως ταύτης εἶναι ἀναντιρρήτως μία τῶν ἐξοχωτέρων, ὅσαι δύνανται νὰ τέρψωσι τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα, καὶ βλέπομεν ἐν τούτοις ὅτι οἱ ἀδόλοχοι, οἱ κεινῶς γνωριζόμενοι διὰ τοῦ ὀνόματος φιλόσοφοι, εὐχαριστήθησαν μᾶλλον νὰ ἐνασχοληθῶσιν εἰς πολλοὺς παραλογισμοὺς ὅλως διόλου δευτερεύοντας, ὡς π. χ. περὶ ἀθανασίας ψυχῆς, περὶ τοῦ συστήματος τῶν μονάδων ἢ τῆς θεωρίας τῶν ἀγκυλωτῶν ἀτόμων, κτλ. μᾶλλον ἢ ν' ἀφιερῶσιν αἱ παρατηρήσεις των εἰς τὴν ἐξήγησιν τοῦ ὄργάνου τούτου, τοῦ ἐκ περιαγωγῆς τόσον πλουσίου, ἢ τόσον πτωχοῦ, τόσον τρυφεροῦ ἢ τόσον σκληροῦ, τόσον δυστρέπου ἢ τόσον ταπεινοῦ, τόσον ὑπερπρᾶνου ἢ